

קורס מנהלי מע"שים 2009-2010
בה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה

ספריה מקצועית
מע"ש משלב
עלי שיח

מליסה:
שרי איוכא

- ◆ אנשים בעלי צרכים מיוחדים
- ◆ מערכת הטיפול בקהילה החרדית
- ◆ מע"ש עלי שיח
- ◆ הספרייה המקצועית במע"ש
- ◆ עלויות

אנשים בעלי צרכים מיוחדים

כיום הנטייה היא לצמצם את מספר הסיווגים הצרים של אוכלוסיית החינוך המיוחד ולהרחיב את הגדרת החריגות שתהיה כוללנית יותר. המונח של **אנשים בעלי צרכים מיוחדים** הינו המונח המקובל לאנשים שזכאים להטבות של חינוך מיוחד. סוגי האוכלוסיות בעלי הצרכים המיוחדים המוכרים :

- לקויי למידה
- הפרעות קשב וריכוז
- פיגור שכלי
- אוטיזם
- תסמונת אספרגר
- תסמונת דאון

האוכלוסייה במע"ש שלנו יותר בתחום הפיגור ולכן תהיה הדגשה על הנושא, פיגור שכלי מתייחס למצב של תפקוד אינטלקטואלי נמוך באופן משמעותי מן הממוצע המתקיים בקביעות עם פגם כלשהו בהתנהגות מסתגלת, המתגלה במשך תקופת התפתחותו של האדם. חלוקה על פי רמות לפי משרד הרווחה :

- פיגור קל (שיקומיים חינוכיים) : אוכלוסייה זו עצמאית במרבית התחומים של חיי היומיום וזקוקים לתמיכה נקודתית בעת הצורך.
- פיגור קל-בינוני (אימוניים) : אוכלוסייה זו מוגדרת כעצמאית רק בחלק מהתחומים של חיי היומיום וזקוקה לתמיכה מוגבלת (חלקית) בתחומים אחרים. תמיכה זו ניתנת באופן קבוע לתקופות זמן קצרות בכדי לכוון, להכשיר וללמד את הפרט לביצוע עצמאי יותר של מיומנויות חשובות.
- פיגור בינוני (אימוניים) : אוכלוסייה זו זקוקה לתמיכה מוגבלת (חלקית) בכל תחומי היומיום. תמיכה זו ניתנת באופן קבוע לתקופות זמן קצרות כדי לכוון, ללמד, לאמן ולהכשיר את הפרט לניצול כל יכולותיו בתחומים הנ"ל.
- פיגור בינוני-נמוך (טיפוליים) : אוכלוסיה זו זקוקה לתמיכה מוגברת ברב תחומי היומיום והחיים ועזרה בפועל במילוי הצרכים.
- פיגור קשה (טיפוליים) : אוכלוסייה זו זקוקה לתמיכה מוגברת בכל תחומי החיים. זוהי תמיכה קבועה שאיננה מוגבלת לזמן, העוזרת לפרט לתפקד באופן פעיל. ללא התמיכה הפרט אינו מסוגל למלא את צרכיו בכל תחום שהוא.

- פיגור עמוק (סיעודיים): אוכלוסייה זו זקוקה לתמיכה מיידית בכל תחומי החיים. זוהי תמיכה הניתנת על ידי גורם תמיכה חיצוני העוזר לפרט במילוי הפעילויות הנדרשות לסיפוק הצרכים בכל תחומי החיים.

מערכת הטיפול בקהילה החרדית

סיום בית הספר בגיל 21 מהווה מאורע משמעותי המסמן התחלה של חיים בוגרים. השתלבות בשוק העבודה מהווה את אחד מהמרכיבים המרכזיים ביותר בחייו של הפרט. מומלץ להשתלב בתוכנית +18 הכרות עם עולם העבודה ע"י השתתפות במע"ש אחת לשבוע, סדנאות קבועות של קישורי חיים ולהגיע מוכנים ובשלים למרכז תעסוקה או לשוק החופשי.

העבודה היא מקור לקשירת קשרים חברתיים, לבניית הערכה עצמית, מקום בו מבליים חלק ניכר משעות היום, ומאפשרת השתתפות בחברה ותחושת שייכות. תעסוקה מהווה מרכיב עיקרי באורח החיים של כל האנשים ובכלל זה גם אנשים בעלי מגבלות.

מטרת השיקום התעסוקתי של אוכלוסייה עם הפיגור השכלי היא להחזיר או לשלב אותה במעגל העבודה ולאפשר להם להשתכר בכוחות עצמם, בשאיפה לאפשר עבודות מכובדות ומכבדות. ובמגמה לפתח את יכולותיהם לבחור את סוג העבודה המועדפת עליהם. ישנו חסר בעבודות בשוק החופשי, ולכן אנחנו מקימים פורום תעסוקה למעסיקים חרדים בכדי לחשוף בפניהם את חשיבות התעסוקה לאנשים מוגבלים, את היתרונות להעסיקם, ולחשוף את חוקי התמ"ת.

מע"ש עלי שיח

המע"ש, מרכז עבודה שיקומי של עמותת עלי שיח, עמותה הכוללת מערך דיור, חינוך נופשוניים ותעסוקה לבוגרים בעלי צרכים מיוחדים, המע"ש בעלי שיח הוקם עקב החוסר במגזר החרדי ולמרות שהאוכלוסייה גדלה וכמות המע"שים החרדים לא גדלו. חלק מהעובדים מגיעים מהמערך דיור וחלקם מהקהילה, במע"ש מתקיימת פעילות חמישה ימים בשבוע בשעות 8:00-15:30. העבודה במע"ש מגוונת ומותאמת לעובדים על פי יכולותיהם. העבודה כוללת בעיקר אריזות מוצרים ללקוחות עסקיים:

- אריזת פתילות.
- קיפול ואריזת ציציות.
- עבודות אריזה סביב מעגל השנה (חגי ישראל).

- סדנת קשת(קרמים,שוקולדים,תמציות)הכנת ערכות לפי כמויות שונות,וכן אריזות שונות סביב זה,במגמה לפתח קו ייצור משותף.
 - סדנא יצרנית עצמאית של סבוני נוי, כלי קרמיקה ויצירות אומנות. הסדנא משווקת את עצמה באופן עצמאי, והיצירות המוגמרות נמכרות בחנויות, בקניונים ובירידי יודאיקה ואומנות.
 - הכנת ערכות סטריליות לבתי חולים. העבודה נעשית בעמותת "דור ישרים", ע"י קבוצה של 4 עובדות. אחת המטרות בכך שהעבודה אינה במע"ש עצמו, היא לרכוש מיומנויות של עבודה עצמאית, כגון : נסיעה באוטובוס, התמודדות עם מנהל וצוות עובדים ושמירה על כללים של מקום העבודה, כאשר המטרה הסופית היא שילוב בעתיד בעבודה בשוק החופשי.
- לעובדים בעלי יכולת עבודה נמוכה מאוד ("טיפוליים"), מתאימים עבודות אריזה פשוטות יותר וכמו כן סדנאות טיפוליות כשעתיים שבועיות.
- על מנת שהעובדים יגיעו להשגת תוצר מושלם, אנו שמים דגש על פיתוח מיומנויות וקידום היכולות של כל עובד ועובד. התפיסה במע"ש היא כי העובדות יקבלו מגוון מענים שיענו על ההיבט התעסוקתי עם רצף תעסוקתי תוך מפעלי, ההיבט החברתי-טיפולי וההיבט החינוכי. תפיסה זו הופכת את המע"ש למקום בו פועל צוות רב מקצועי ושמה דגש איכות החיים של האדם עם הצרכים המיוחדים הנמצאת במרכז החשיבות של העבודה הכוללנית מולו. על מנת לגרום לתפוקות המע"ש התעסוקתיות נבנות תכניות קידום אישיות לכל עובד הכוללות גם תחומים חברתיים. דבר זה הופך את המע"ש ממקום עבודה בלבד למקום שבו מתרחשת על ציר הזמן גדילה חברתית והתפתחות אישית במקביל לאינטראקציה בין אישית ותובנות תוך אישיות. סביבה זו בהחלט תומכת בהפחתה בבדידות חברתית, קרבה גדולה יותר לקבוצת השווים במע"ש ודימוי עצמי גבוה יותר. צוות המע"ש כולל אנשי חינוך, עובדים סוציאליים ומדריכים שיקומיים.
- בנוסף לעבודה במרכז עצמו, אנו מעודדים עבודה של אנשים בעלי צרכים מיוחדים בשוק החופשי תוך מתן ליווי ותמיכה. עבודה זו נקראת "עבודה נתמכת". באמצעות הגישה של עבודה נתמכת מתאפשר לבעלי צרכים מיוחדים להשתלב בתעסוקה בתוך הקהילה.

הספרייה המקצועית במע"ש

מטרת הספרייה ורציונל: הרעיון של ספריה מקצועית במע"ש נולד מכמה סיבות: מתוך רצון להעצים את העובדים בעלי הצרכים המיוחדים שבמע"ש, תוך מתן

הזדמנות שווה לתעסוקה, לקיחת אחריות וקבלת סמכויות. העבודה בספריה תהיה שונה מהעבודה הקיימת במע"ש ומטרתה לתת מענה תעסוקתי לעובדים בעלי יכולות גבוהות יחסית המתקשים לצאת לעבוד בשוק החופשי. ובכן לשנות את התיוג החברתי ולחשוף את הקהילה לכך שאנשים בעלי מוגבלויות מסוגלים לשרתם ולראות אותם כאנשים יחידים ולא לפי קבוצה. מסקירת השוק הקיים כרגע אין ספרייה חרדית מקצועית שנותנת מענה לעוסקים בתחום של אנשים בעלי צרכים מיוחדים. ספרייה זו תהיה פתוחה לכל דורש. בספרייה יהיה חומר מקצועי בתחום הפיגור והנכויות, והיא תופעל ע"י ספרנית מקצועית וצוות עוזרים בעלי צרכים מיוחדים. הספרייה תיתן מענה:

קהל יעד ודרכי הגישה אליו:

- להורים שיש להם ילדים/בוגרים בעלי צרכים מיוחדים
 - אנשי מקצוע בתחום
 - תלמידות סמינרים שלומדות את המקצוע
 - לאנשי קהילה שמתעניינים בשוק
- ההגעה לקהל היעד תעשה בכמה דרכים: ע"י פרסום בעלוני המתאימים, אתר האינטרנט של עלי שיח, בתי ספר של חינוך מיוחד הן בשביל הצוות המקצועי, והן ליידע את ההורים, שיתופי פעולה עם סמינרים שמלמדים את הנושאים ומחפשים מקום שיאפשר לתלמידות לקבל חומר מתאים. (התחלנו במשא ומתן שיאפשר לנו לדעת את הצרכים הנדרשים, וכן ליצור את שיתוף הפעולה הרצוי).

אופן הפעלת הספרייה: בכדי שהספרייה תפעל בצורה מקצועית אנחנו מקיימים קורס ספרייה המועבר ע"י ד"ר יעל שגב, במטרה להכשיר חלק מהצוות שיוכלו להכשיר את העובדים להיות עוזרי ספרנים מקצועיים. בנוסף, נעביר סדנא שתלמד את העובדים יחסי אנוש תקינים. בספריה הספרים יהיו ממוינים לפי צבעים - צבע לכל נושא, המדף, חלק מהכריכה החיצונית, תאורה לכל מדף בצבע הרלוונטי זהה לנושא. הספרים יהיו מקוטלגים גם לפי מספרים וסמלים בכדי שנתקוף את רב התחומים והעובדים יוכלו לזהות עפ"י צבע/מספר/סמל (אות) כמו כן אני בודקת את האפשרות להוסיף סימון עפ"י כתב ברייל שהספרייה תותאם גם לקהל יעד עיוורים והן לעובדים עם לקות ראייה או עיוורון. המדפים יהיו עד גובה מסוים בכדי שהעוזרים יוכלו להגיש את החומר הנדרש בלא בעיה בטיחותית. ה. בכדי להקל על העובדים במתן שירות יעיל וזריז. העובדים יוכלו לעבוד במגוון של עבודות עפ"י בחירתם והתאמתם לתפקיד:

- מיון ספרים לפי נושאים.
- שירות לקוחות עפ"י בקשותיהם.

- סידור וארגון הספרייה.
- הפעלת תיבת משוב ע"י דרכים שונות כגון: לתת ללקוחות שמעוניינים למלא דף משוב בכדי שנוכל להתייעל עפ"י הנדרש.
- עבודות משרדיות כגון: תיוק, הדפסות, הקלדות, צילום מסמכים, למינציה, ספיראלה, שליחויות.

תאור הספרייה מבחינה פיזית: הספרייה תהיה בחדר שבצידו האחד של החדר יהיו הספרים במדפים, מול הכניסה ישבו הספרנים והעובדים, ובצידו השני יהיו שולחנות שישמשו את האנשים לצרכים שונים כגון: חיפוש חומר, הכנת עבודות וכו'. בספרייה יהיה גם שירות מחשבים ואינטרנט, מכונת צילום, למינציה, ספיראלה. העובדים ילבשו תג עם שמם ותפקידם בכדי שהמבקרים שידעו למי לגשת לכל עניין.

נספחים לספרייה: כחלק מפעילות הספרייה ישנם רעיונות יצירתיים בתחום הספרות, בשאיפה לממש אותם ולהוציאם לפועל.

- הוצאה לאור של ספרים שיכתבו אותם אנשים בעלי צרכים מיוחדים בעזרת סופרים, שבו הם ישתפו ויחשפו את הקוראים בחוויה האישית שלהם ובכלל.
- כחלק משיתוף הפעולה שתיווצר עם הסמינרים בנות הסמינרים במסגרת הלימודים(עבודות פרויקטים) יכינו ספרים לאנשים בעלי צרכים מיוחדים שיתאים מבחינת התוכן המלל, ויעשיר את הספרייה .
- סדנאות לילדים בעלי צרכים מיוחדים בנושאים שונים, והעובדים יעזרו בעת הסדנא.

עלויות

את העלויות יש צורך לחשב עפ"י הטבלה הבאה:

סעיף הוצאה	כמות	מחיר ליחידה	סה"כ
בניה מקצועית			
ציוד			
ספרים			
הוצאותחד פעמיות			
הוצאות שוטפות			

בכדי לגרום לספרייה להיות רווחית ישנו צורך לשתף גופים נוספים, כמו: חברות סלולר, בנקים, חברות הייטק, חברות של הוצאת ספרים וכד'.

עם עיריית ירושלים נוצר הקשר עם אגף תרבות תורנית במטרה להיעזר בידע המקצועי וכן מבחינה כלכלית, האגף הביע נכונות ונמשיך לקיים את הקשר. חשוב לציין שמועד יישום הספרייה יהי לאחר העבודות שטח שפורטו ואני נותנת לזה טווח של שנה וחצי עד שנתיים.